

Инвестициите в образование, иновации и умения решават проблеми

Препятствие вече не е толкова финансирането, а това как използваме средствата. Трябва да променим подхода в България, за да постигнем успех, катего

ричен е министър Николай Денков

Българо-скандинавският семинар „Сътрудничеството между университетите на бъдещето и частния сектор“ се проведе в Дома на Европа в София. Той се организира от посолствата на страните от скандинавския Север, съвместно с Министерството на образованието и науката, Министерството на иновациите и растежа и Представителството на Европейската комисия в България. В събитието се включиха експерти в областта на образованието и представители на компании от България, Дания, Норвегия, Финландия и Швеция. Те споделиха своя опит и добри практики в областта на засилването на партньорството между висшите училища и бизнеса и тяхното положително влияние върху уменията и нагласите у студентите, които да са в синхрон с нуждите на работодателите.

Страниците подготви
Антонета НАЙДЕНОВА

Говорим за засилването на връзките между изследванията, образованието и бизнеса – не може от днес за утре да отговорим на техните изисквания. Ще ни трябва известно време да се настроим и да установим това взаимно доверие. Стъпка по стъпка да стигнем до тази хармонизация между бизнеса и учените, така че те да могат да работят заедно. Това също изисква известно време. Трябва ни сериозна промяна в начина на мислене“, посочи още акад. Денков.

„Тази тема е много близко до моето сърце. Няма икономика, която да се ражда на растеж, ако няма връзка между университетите и бизнеса – каза премиерът Кирил Петков при откриването на форума в Дома на Европа. – Защо? Защото още през 1928 г. един известен харвардски професор казва, че има 4 цикъла в една икономика. Започва се от мястото, на което няма иновации. След това академичната общност трябва да направи изобретения – това зависи от инвестициите ни в образованието. Нивото на тези изобретения е предпоставка за иновации, а следващата стъпка са самите иновации. Те не са нищо повече от изобретения, които обаче могат да се приложат в бизнеса – тук е ролята на предприемачите. И накрая идва моментът тези иновации да се репликират, за да се качим на следващото ниво на икономиката, което вече води и до вдигането на качеството на живот.“

„Ако няма изобретения и добро образование, няма как да има иновации. Ако няма връзка между университетите и бизнеса, пак няма иновации – има само научни трудове, които остават нереализирани в години – заяви Петков. – Тук магията е как да направим тази връзка. Има два подхода. Единият е бизнесите да следят какви са изобретенията, които се случват в университетите, харесват си някое и го развиват. Това е традиционният подход, който малко прилича на лотария. Шансовете са сравнително малки. По-приложимият метод е бизнесът да отива с реални проблеми в университетите и учените да правят своите изобретения, за да ги решат. Тогава тази връзка е много по-адекватна и може да доведе до крайни резултати.“

Проблемът вече не е толкова във финансирането на научните изследвания и иновациите, а как използваме тези средства, обясни министър Денков. Участниците в дискусиата се обединиха около мнението, че трябва да се промени подходът, от една страна, на бизнеса, който да търси сътрудничество с академичните среди по важни за него иновативни задачи, а от друга – на преподавателите и учените, които също трябва да бъдат активни в установяването на контакти.

„Без да променим подхода в България, няма как да постигнем успеха, който постигат както скандинавските страни, така и другите развити държави. А промяната в

подхода изисква да разберем, че промените започват от нас“, подчерта акад. Денков.

Според него са нужни и известни промени в подхода на бизнеса. „Най-вече да проявят разбиране – не може от днес за утре да отговорим на техните изисквания. Ще ни трябва известно време да се настроим и да установим това взаимно доверие. Стъпка по стъпка да стигнем до тази хармонизация между бизнеса и учените, така че те да могат да работят заедно. Това също изисква известно време. Трябва ни сериозна промяна в начина на мислене“, посочи още акад. Денков.

„Тази тема е много близко до моето сърце. Няма икономика, която да се ражда на растеж, ако няма връзка между университетите и бизнеса – каза премиерът Кирил Петков при откриването на форума в Дома на Европа. – Защо? Защото още през 1928 г. един известен харвардски професор казва, че има 4 цикъла в една икономика. Започва се от мястото, на което няма иновации. След това академичната общност трябва да направи изобретения – това зависи от инвестициите ни в образованието. Нивото на тези изобретения е предпоставка за иновации, а следващата стъпка са самите иновации. Те не са нищо повече от изобретения, които обаче могат да се приложат в бизнеса – тук е ролята на предприемачите. И накрая идва моментът тези иновации да се репликират, за да се качим на следващото ниво на икономиката, което вече води и до вдигането на качеството на живот.“

„Ако няма изобретения и добро образование, няма как да има иновации. Ако няма връзка между университетите и бизнеса, пак няма иновации – има само научни трудове, които остават нереализирани в години – заяви Петков. – Тук магията е как да направим тази връзка. Има два подхода. Единият е бизнесите да следят какви са изобретенията, които се случват в университетите, харесват си някое и го развиват. Това е традиционният подход, който малко прилича на лотария. Шансовете са сравнително малки. По-приложимият метод е бизнесът да отива с реални проблеми в университетите и учените да правят своите изобретения, за да ги решат. Тогава тази връзка е много по-адекватна и може да доведе до крайни резултати.“

Проблемът вече не е толкова във финансирането на научните изследвания и иновациите, а как използваме тези средства, обясни министър Денков. Участниците в дискусиата се обединиха около мнението, че трябва да се промени подходът, от една страна, на бизнеса, който да търси сътрудничество с академичните среди по важни за него иновативни задачи, а от друга – на преподавателите и учените, които също трябва да бъдат активни в установяването на контакти.

„Без да променим подхода в България, няма как да постигнем успеха, който постигат както скандинавските страни, така и другите развити държави. А промяната в

подхода изисква да разберем, че промените започват от нас“, подчерта акад. Денков.

Според него са нужни и известни промени в подхода на бизнеса. „Най-вече да проявят разбиране – не може от днес за утре да отговорим на техните изисквания. Ще ни трябва известно време да се настроим и да установим това взаимно доверие. Стъпка по стъпка да стигнем до тази хармонизация между бизнеса и учените, така че те да могат да работят заедно. Това също изисква известно време. Трябва ни сериозна промяна в начина на мислене“, посочи още акад. Денков.

„Тази тема е много близко до моето сърце. Няма икономика, която да се ражда на растеж, ако няма връзка между университетите и бизнеса – каза премиерът Кирил Петков при откриването на форума в Дома на Европа. – Защо? Защото още през 1928 г. един известен харвардски професор казва, че има 4 цикъла в една икономика. Започва се от мястото, на което няма иновации. След това академичната общност трябва да направи изобретения – това зависи от инвестициите ни в образованието. Нивото на тези изобретения е предпоставка за иновации, а следващата стъпка са самите иновации. Те не са нищо повече от изобретения, които обаче могат да се приложат в бизнеса – тук е ролята на предприемачите. И накрая идва моментът тези иновации да се репликират, за да се качим на следващото ниво на икономиката, което вече води и до вдигането на качеството на живот.“

„Ако няма изобретения и добро образование, няма как да има иновации. Ако няма връзка между университетите и бизнеса, пак няма иновации – има само научни трудове, които остават нереализирани в години – заяви Петков. – Тук магията е как да направим тази връзка. Има два подхода. Единият е бизнесите да следят какви са изобретенията, които се случват в университетите, харесват си някое и го развиват. Това е традиционният подход, който малко прилича на лотария. Шансовете са сравнително малки. По-приложимият метод е бизнесът да отива с реални проблеми в университетите и учените да правят своите изобретения, за да ги решат. Тогава тази връзка е много по-адекватна и може да доведе до крайни резултати.“

Проблемът вече не е толкова във финансирането на научните изследвания и иновациите, а как използваме тези средства, обясни министър Денков. Участниците в дискусиата се обединиха около мнението, че трябва да се промени подходът, от една страна, на бизнеса, който да търси сътрудничество с академичните среди по важни за него иновативни задачи, а от друга – на преподавателите и учените, които също трябва да бъдат активни в установяването на контакти.

„Без да променим подхода в България, няма как да постигнем успеха, който постигат както скандинавските страни, така и другите развити държави. А промяната в

Премият Петков каза, че с министър Денков са обсъждали, че бизнесът трябва да бъде част от академичната общност, както и академичната общност да работи с бизнеса в непрекъсната взаимовръзка за решаване на реални проблеми. Така всички таланти и ресурси ще се концентрират в правилната посока и ще е по-възможно да се постигат резултати.

„Нивото на иновациите и изобретенията също зависи от това колко е развит самият бизнес. Дали фирмите си сътрудничат помежду си, както и с браншови асоциации, които да задават казузи на университетите – каза още министър-председателят. – Стимулт на бизнеса е ясен – ако има добри иновации, ще има и по-голяма печалба. Но трябва да имаме по-голям стимул и за учените. Те трябва да знаят, че ако направят изобретение на световно ниво, могат да го реализират в България. По този начин

запазваме човешкия капитал тук.

Вярвам, че България е способна да бъде лидер в тази посока, ако бизнесът осъзнае, че няма как да има високи печалби, ако не е иновативен и не работи с университетите.“

Кирил Петков изрази надежда, че в скоро време правителството ще бъде точно тази платформа, която ще може да срещне двата интереса, за да може България да прогресира напред.

„Надяваме се темата да бъде близка и до сърцата на цялата законодателна власт, защото България наистина има нужда от това, за да стане едно по-добро място за живот. Особено за младите хора, заради които сме се събрали тук – каза

Цветан Кюланов, и.д. ръководител на Представителството на Европейската комисия в България. – Европа е тук, за да помага в тези усилия, на първо място, с обмяната на опит, споделянето на добри практики и конкретни примери за добро взаимодействие с бизнеса, за да не трябва да откриваме топлата вода. На второ място, европейските институции са готови да помагат и с финансов ресурс. Само в Плана за възстановяване и устойчивост са заложили близо половин милиард лева, които да подпомогнат точно тази връзка между науката и бизнеса. Казвам науката, а не само университетите, защото сериозен ресурс ще бъде насочен и към БАН. На трето място, освен връзката между наука и бизнес имаме нужда да работим по образованието на младите хора по теми, които не са съвсем развити в България, като гражданското и финансовото образование. Те ще им помогнат да израснат по-информирани и да не се поддават на дезинформацията, като тази, че ще стане много страшно, когато се въведе еврото. Те трябва да знаят, че България се развива в правилна посока и колкото по-бързо стигне до тази още по-задълбочена интеграция с Европа, толкова по-добре.“

„Образованието и уменията са основата, върху която градим нашето бъдеще. Те са стратегическа инвестиция в устойчивото развитие на обществото и икономиката – заяви във видеообръщение към участниците в съвместния българо-скандинавски семинар европейският комисар за иновациите, научните изследвания, културата, образованието и младежта Мария Габриел. – Тясното сътрудничество между висшите учебни заведения и индустрията е от ключово значение и е важно да гарантираме, че върхуващите висше образование са

готови за професионалния живот. И не можем да направим това, без да знаем от какви умения се нуждае частният сектор. Затова образователните системи трябва да чуват сигналите на бизнеса.“

Българският еврокомисар информира за инициативите, свързани с образованието, по които работи. По думите ѝ възможностите за успешно взаимодействие между университетите и бизнеса

Темата ще бъде дискутирана с представителите от различни краища на Европа и в рамките на срещата на върха за иновации и образование, която се провежда на 23 юни. На нея ще се обсъди ролята на образованието в областта на науката, технологиите, инженерството, изкуството и математиката за една по-иновативна Европа.

Мария Габриел припомни, че през януари представи амбициозна европейска стратегия за университетите, която се ангажира с изграждането на силна връзка между висшето образование, бизнеса и обществото. Затова е необходимо да се насърчат ставовете по европейската програма „Еразъм+“, като целта е да се достигнат по 100 000 стажанти всяка година – например в стартиращи предприятия и в предприемачески организации. А от 2023 г. ще се осигури европейска подкрепа за разработването на инкубатори в рамките на висшите учебни заведения в тясно сътрудничество с предприемаческия сектор. Така ще се помогне на студентите

предприемачи да развият идеите си в предприятия.

Продължава и подкрепата за алиансите на знанието по „Еразъм+“. Това са проекти, които насърчават сътрудничеството между университетите и бизнеса. В България вече 20 организации участваха в такива проекти, някои от които още са в процес на изпълнение.

Българският еврокомисар посочи, че от следващата година ще се предостави и подкрепа за инициативата „Новатори в училище“, за да могат училищните партньорства да включват водещи личности от стартиращи предприятия. Те ще действат като посланици и наставници и ще вдъхновяват младите хора за нови идеи и решения.

Европейският институт за иновации и технологии е най-голямата иновационна екосистема в Европа, която обединява над 3000 партньори от водещи научни, изследователски и образователни институции, както и от бизнеса. Силните страни на Института са връзката с образованието, подкрепата на процеса от идеята до бизнес модела и регионалната насоченост. Една от новите идеи на Европейския институт за иновации и технологии има за цел да подкрепи университетите с експертиза и обучение, с достъп до иновационната екосистема на Института и с финансиране. „Целта ни е да отключим иновативния потенциал на университетите, което е от решаващо значение за развитието на местните регионални екосистеми“, обясни Мария Габриел.

Тя посочи и инициативата „Момичета в кръговата икономика“, която също се реализира в сътрудничество с Европейския институт за иновации и технологии. Тя цели да предостави цифрови и предприемачески умения на момичета от 14 до 18 години в цяла Европа

чрез учебна програма за кръговата икономика. Само през миналата година 8000 момичета са имали достъп до това обучение. Планира се още 10 000 момичета през тази година да участват в такова обучение. А крайната цел е поне 40 000 момичета да се оградят за кръговата икономика през следващите години. „Имаме голяма нужда от таланта на момичетата в предприемачеството“, посочи българският еврокомисар.

Накрая тя подчерта ролята на образованието в перспективата на ученето през целия живот. Тук университетите и бизнесът също имат ключова роля да работят активно по отношение на микроквалификациите, които са конкретна стъпка за ученето през целия живот и пригодността за заетост.

„С моите колеги от Швеция, Норвегия и Дания сме тук, за да споделим своя опит и познания, за да разясним как са създадени мрежите между университетите и бизнеса при нас, как се извършват изследванията, как се стига до иновациите и как те се превръщат накрая в продукти и услуги – каза посланикът на Финландия в България Кристина Кува. – Примерите са различни, защото няма унифицирани решения, въпреки че има и някои прилики. На първо място стоят проблемите, които трябва да се решат. Когато говорим за сложни предизвикателства като климатичните промени и ковид например, за тях няма прости и еднозначни решения, нито сигурност, че ще бъдат решени. Именно заради тях е важно да се създават мрежи с участието на хора от различни сектори, които ползват различни средства, подходи и методи. Защото е ясно, че няма как един учен или предприемач сам да има капацитета да намери решение на тези проблеми, които освен това трябва да са устойчиви, видими, социално приемливи и достъпни.“

Другото важно нещо, за което говори финландският посланик у нас, е, че нагласата и съвместната работа между университетите и бизнеса водят до промяна в начина на мислене у всички нас. Събирателно им на едно място не е лесно. Но когато се случи и те успеят да намерят обща цел, по която да работят, това им помага да променят нагласите си.

Нарая Кристина Кува говори за устойчивостта на нашето общество, която беше поставена на изпитание през последните две години и трябва да се засили. Според нея инвестициите в иновации и умения не са просто инвестиции за решаването на предизвикателства и проблеми, а са инвестиции в бъдещата ни устойчивост като общество.

Сред най-интересните примери за добри практики в Университетът „Аалто“ в Хелзинки, даден от Тепло Хейсканен – директор „Развитие и взаимодействие с бизнеса“ във висшето училище. Той обясни, че „Аалто“ е плод на обединение от три университета през 2010 г. –

технологичен, икономически и по изкуство и дизайн. И призна, че това не се е случило много лесно, в началото е имало съпротива. Но в момента това е един от най-силните университети не само във Финландия, а и в Европа. Той работи за постигането на по-устойчиво бъдеще на локално и глобално ниво. Сега в него учат 12 000 студенти, много от които са от чужбина.

60% от годишния бюджет на „Аалто“ идва от финландското образователно министерство, а останалото се набавя от проекти и поръчки за публични научни изследвания от академията на науките на Финландия и от ЕС, както и от партньорства с различни компании. Към момента Университетът работи с 250 фирми, като с 65 от тях има стратегически партньорства.

„При сътрудничеството си с компанията споделяме данните и научните си открития, за да ги използваме за търговски цели. Използваме ги и в образованието на студентите, така че партньорството ни е полезно и за двете страни“, обясни Тепло Хейсканен. Той уточни, че фирмите са в центъра на сътрудничество, като целта на всяко партньорство е различна. Някои искат да наемат техните студенти, след като завършат, а други имат някаква изследователска идея, която студентите развиват. Той бе категоричен, че в основата на успешното сътрудничество с компанията стоят доверието и отворената комуникация.

Положителен български опит сподели проф. Георги Тодоров, декан на Факултета по индустриални технологии към ТУ – София. Той каза, че Техническият университет е част от Европейския технологичен университет, създаден преди година по програма „Еразъм+“. Инициативата е много полезна, за да се види къде се намира българското висше училище на технологичната карта на Европа. Проф. Тодоров запозна участниците в дискусиата с бизнес средата в България, характерна с многото филиали на международни компании, които имат различни програми за иновации и индустриализация, както и много български компании, които работят като техни поддоставчици. „Те не са толкова запознати с това, което правим, с нашите лаборатории и изследвания. Но през последната година се наблюдават промени. Странното е, че си сътрудничим повече с чужди компании, отколкото с български“, каза професорът. Той даде пример за добра практика – през тази в Университета започват програма за изкуствен интелект и веднага привличат вниманието на компанията „Бош – България“, откъдето се свързват с тях и вече си сътрудничат. Дори са направили специален обучителен модул за студентите от III и IV курс, когато обучението е проектобазирано.

„Скандинавските държави са еталон за успешно и взаимно изгодно сътрудничество между висшето училище и бизнеса. Чрез сливането на три висши училища, при това съвсем различни профили – техно-

логичен, икономика и изкуство, сега Университетът „Аалто“ е пример не само за Европа, но и за целия свят за ефективно партньорство с частни компании. Той предоставя на бизнеса не само технологични решения, но и индустриален дизайн, за което допринасят специалистите по изкуствата, както и икономически и предприемачески идеи“, каза акад. Николай Денков. Той е категоричен, че „без да променим подхода в България, няма как да постигнем успеха, който постигат както скандинавските страни, така и другите развити държави.“

По време на дискусиата в отговор на въпроса как в „Аалто“ мотивират професорите да си сътрудничат с бизнеса, Тепло Хейсканен отговори: „Нашата система е такава, че

Ако компанията има наистина сериозно намерение да подхождат по същия начин, искаме да ги поканим да се присъединят към нас в това пътешествие. Те трябва да разберат, че грешки може и да има – да се вложат пари в иновативни изследвания, които може никога да не сработят. От друга страна, някои неща, които разработваме, могат да преобрънат изцяло света и бизнесът има възможност да участва в тези процеси“, изтъкна той.

„Това, което отличава нашата образователна система за висше образование, е, че тук има чувство на самоувереност, което е хубаво, разбира се – необходима е самоувереност, за да работят преподавателите. Но има и едно усещане за самодостатъчност. Кое е изключително вредно от гледна точка на глобализацията на научната дейност, на тенденцията да се развиват все по-тесни контакти и партньорства с бизнеса. Така че трябва да преодолеем това чувство за самодостатъчност и известна самоизолация, които ни пречат да се развиваме“, посочи акад. Николай Денков.

Според министър Денков бъдещето на България зависи от въвеждането на тези положителни практики, които са доказали, че са работещи в другите държави. Неговата цел е да се формира план как те биха могли да се реализират и у нас, и ще търси подкрепа и от политическите, и от академичните среди. Преди това обаче е нужна сериозна промяна в начина на мислене, тъй като трябва да има разбиране защо се правят реформите и какви ще бъдат ползите от тях и за държавата, и за университетите, и за бизнеса.

„Ако компанията има наистина сериозно намерение да подхождат по същия начин, искаме да ги поканим да се присъединят към нас в това пътешествие. Те трябва да разберат, че грешки може и да има – да се вложат пари в иновативни изследвания, които може никога да не сработят. От друга страна, някои неща, които разработваме, могат да преобрънат изцяло света и бизнесът има възможност да участва в тези процеси“, изтъкна той.

„Това, което отличава нашата образователна система за висше образование, е, че тук има чувство на самоувереност, което е хубаво, разбира се – необходима е самоувереност, за да работят преподавателите. Но има и едно усещане за самодостатъчност. Кое е изключително вредно от гледна точка на глобализацията на научната дейност, на тенденцията да се развиват все по-тесни контакти и партньорства с бизнеса. Така че трябва да преодолеем това чувство за самодостатъчност и известна самоизолация, които ни пречат да се развиваме“, посочи акад. Николай Денков.

Според министър Денков бъдещето на България зависи от въвеждането на тези положителни практики, които са доказали, че са работещи в другите държави. Неговата цел е да се формира план как те биха могли да се реализират и у нас, и ще търси подкрепа и от политическите, и от академичните среди. Преди това обаче е нужна сериозна промяна в начина на мислене, тъй като трябва да има разбиране защо се правят реформите и какви ще бъдат ползите от тях и за държавата, и за университетите, и за бизнеса.

„Ако компанията има наистина сериозно намерение да подхождат по същия начин, искаме да ги поканим да се присъединят към нас в това пътешествие. Те трябва да разберат, че грешки може и да има – да се вложат пари в иновативни изследвания, които може никога да не сработят. От друга страна, някои неща, които разработваме, могат да преобрънат изцяло света и бизнесът има възможност да участва в тези процеси“, изтъкна той.

„Това, което отличава нашата образователна система за висше образование, е, че тук има чувство на самоувереност, което е хубаво, разбира се – необходима е самоувереност, за да работят преподавателите. Но има и едно усещане за самодостатъчност. Кое е изключително вредно от гледна точка на глобализацията на научната дейност, на тенденцията да се развиват все по-тесни контакти и партньорства с бизнеса. Така че трябва да преодолеем това чувство за самодостатъчност и известна самоизолация, които ни пречат да се развиваме“, посочи акад. Николай Денков.

Според министър Денков бъдещето на България зависи от въвеждането на тези положителни практики, които са доказали, че са работещи в другите държави. Неговата цел е да се формира план как те биха могли да се реализират и у нас, и ще търси подкрепа и от политическите, и от академичните среди. Преди това обаче е нужна сериозна промяна в начина на мислене, тъй като трябва да има разбиране защо се правят реформите и какви ще бъдат ползите от тях и за държавата, и за университетите, и за бизнеса.

Според министър Денков бъдещето на България зависи от въвеждането на тези положителни практики, които са доказали, че са работещи в другите държави. Неговата цел е да се формира план как те биха могли да се реализират и у нас, и ще търси подкрепа и от политическите, и от академичните среди. Преди това обаче е нужна сериозна промяна в начина на мислене, тъй като трябва да има разбиране защо се правят реформите и какви ще бъдат ползите от тях и за държавата, и за университетите, и за бизнеса.

Според министър Денков бъдещето на България зависи от въвеждането на тези положителни практики, които са доказали, че са работещи в другите държави. Неговата цел е да се формира план как те биха могли да се реализират и у нас, и ще търси подкрепа и от политическите, и от академичните среди. Преди това обаче е нужна сериозна промяна в начина на мислене, тъй като трябва да има разбиране защо се правят реформите и какви ще бъдат ползите от тях и за държавата, и за университетите, и за бизнеса.

Според министър Денков бъдещето на България зависи от въвеждането на тези положителни практики, които са доказали, че са работещи в другите държави. Неговата цел е да се формира план как те биха могли да се реализират и у нас, и ще търси подкрепа и от политическите, и от академичните среди. Преди това обаче е нужна сериозна промяна в начина на мислене, тъй като трябва да има разбиране защо се правят реформите и какви ще бъдат ползите от тях и за държавата, и за университетите, и за бизнеса.

Премиерът Кирил Петков поздравя финландската посланичка у нас Кристина Кува (вляво) преди семинара, на който скандинавските университети и бизнес